

מסורת הש"ס

^(א) [נעיל יג,]. (ב) נעיל יב. שבעות כ,

תורה אור השלם

1. איש בי יוד נדר לך או השבע שבעה לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו בכל דיצא מפיו יעשה: במדבר ג ג

הגהות הב"ח

הגהות הב"ח (רש"י ד"ה רבינא וכו') שאוכל לך אלה: (ב) ברין ד"ה אמר קרא וכו' ולא למעוט אלא כי היכי:

גליון הש"ס

גמ' הא בעם הארץ: ע' לקמן דף כ ע"ב:

מוסף רש"י

לכדתניא איזהו איסר כו'. לנמנע איסור עמנו על הספק (מאירי בשמו, ע"י ע"י).

פירוש הרא"ש

רבינא אמר הכי קתני כו'. לסימנא אינטריך לאשמעי' דכשנר חזיר לא בעי שאלה: מנה"מ. דבעין דבר הנדור ולא דבר האסור: אמר קרא איש כי ידור נדר לה. מתן דלות לא דברה מורה כלשון בני אדם דריש ליה מלה' אע"ג דרשי' ליה לקמן מלמד שהנדים חלון על דבר מזהב מדבר הכשות מרייהו שמעי' מינה דלא חייל מדיש מיחור נדר לומר עד שידור דבדר הנדור לה' ומדיש נמי לא יחל דברו לומר אפי' אם הוא עורר בדבר שהוא לה' כגון מזהב לא לעשות מזהב ומר שלא לעשותה הרי הוא צנל יחל דברו: הא בתיב לאסור איסר. דמשמע שאסר עמנו דבדר האסור: מביעי ליה ליברתניא איזהו נדר איסר האמור בתורה. ומקוץ לה בשבעות דמתפס נדר כנדר דמי: הא בת"ח. שאינו גביל בנדרים: הא בע"ה. שאינו טהר מלידור והסמיכו עליו כדי שלא יאסור את אשתו עליו: והתניא. בנימוחא שאלקו בין מ"ח לעם הארץ ומיהו אין טעמא שור דבני טור בתורה הוי טעמא דמ"ח יודע דכיון דלא אמר במה שכתוב בה בגיילי קא משכנע אבל עס הארץ אינו בקי בכל וזו ואחי ללולוי אפילו כי קא משתבע במה שכתוב בה אבל בנתיני' ליכא לפרש שלא יקל ראשו בשאר נדרים דאם קן אפילו כשנר חזיר יהא נריך שאלה:

רש"י

אלא רבי יהודה היא. דלית ליה מכלל לאו הן:

כבר תנינא בפירקין דלעיל (דף י:) לחולין שאוכל לך לא כשר וכו' ומוקמינן לה כרבי יהודה ומאי קא משמע לן הכא אלא ודאי לא אינטריך הכא חולין אלא אידי דבעא למיתני כשנר חזיר כעבודת כוכבים תנא נמי חולין: **רבינא אומר.**

הא דקתני חולין לאו דאמר חולין שאוכל (א) אלא הכי קתני אלו מותרין כחולין האומר כשנר חזיר כעבודת כוכבים כו': ואי לא תנא חולין הוה אמינא בעי שאלה ומי איכא לאסוקי על דעתא הכי הא מדקתני סיפא האומר לאשתו הרי את עלי כאימא פותחין לו פתח ממקום אחר מכלל דרישא לא בעיא שאלה אלא מחוורתא חולין ממילא נסבה מנהגי מילי אמר קרא י'איש כי ידור נדר לה' ^(ב)עד שידור י'בדבר הנדור כי הכי אפילו בדבר האסור נמי דהא כתיב לאסור איסר על נפשו אלאסור איסר מבועי ליה לבדתניא י'איזהו איסר האמור בתורה כו': האומר לאשתו הרי את עלי כאימא כו': ורמינאו הרי את עלי כבשר אימא כבשר אחותי כערלה וככלאי הכרם לא אמר כלום אמר אבוי לא אמר כלום מדאורייתא וצריך שאלה מדרבנן רבא אמר י'הא בתלמודי חכמים *הא רבנן הארץ והתניא י'הנודר בתורה לא אמר כלום ואמר רבי יוחנן י'וצריך שאלה לחכם ואמר רב נחמן י'ותלמיד חכם אינו צריך שאלה תניא

למעוטא ^(ג) דכי היכי דלא תספק אדעתין דמתפס לא הוי נדר כתב רחמנא הני מתי קראי לאשמעינן בנתפס דבדר הנדור ומתפס דבדר האסור הוי נדר וכל חד מיינייהו חייל דאי לא לאסור איסר למאי מוקמת ליה. ומפרקין לאסור איסר מתבעי לכדתניא אחיו איסר וכו' כלומר וכיון דאפשר לאוקומה להך דרשא להכי מוקמת לה משום דסבירא היא דמתפס דבדר האסור לא חייל דשלתא דבדר הנדור מני לאתפסוי ולומר ככר זה עלי צנדר וקרנן שנאסר ע"י נדר אכל כי מתפס דבדר האסור לא כלום

קאמר דהיכי לימא ככר זה עלי כשנר חזיר לא אפשר דשנר חזיר אסריה רחמנא והוא לא אפשרי: **מספעי לנדפניא לזיוא איסר וכו'.** לאשמעינן דע"ג דתלי נדרו צנדר שלא נאסר אלא לו לצדו דהיינו כ"ה שמת צו אציו חייל נדרא דאי לאו האי קרא הוה אמינא כי ידור נדר עד שידור צנדר שהוא הנדור לגמרי שנאסר מכל מחמת אותו נדר קמ"ל קרא דלאסור איסר. וא"ת אי"כ היכי מקשינן התם בריש פרק שבעות שתיס בתרא ^[שבעות כ:] כיוס שמת צו אציו פשיטא והא עובא קמ"ל וכדכתיבנא נראה צעני דמדלא נקט תנא צנדר על ככר ומתפס על ככר אחר צו משמע דאגב אורחיה מילתא אחריתי אתא לאשמעינן דמתפס צימים שאפילו צלא נדר לא היה אוכל צהס צשר כיון דמ"מ משום נדר ג"כ הס נאסרים עליו כי מתפס צהו חייל נדרא והיינו יוס שמת צו אציו ויוס שמת צו רצו דאפילו צלא נדר משום צעריה לא הוה אחיל צהו צשרא ושמי חמרא ומש"ה פריך יוס שמת צו אציו פשיטא דהא כל איסוריה לימיה אלא מחמת נדר ואע"ג דממילא נמי הוי ממנע מאי נפקא לן מינייה מ"מ מתפס צנדר הוא דלא אפשר ליה לאתפסוי צאיסורא כלל ומפרקין יוס שנהרג גדליה צן אחיקס אנטריכא ליה דמתסר ממילא וקמ"ל דכיון דלית ציה נמי נדרא מתפס צנדר הוא ואסור. ואס תאמר דהכא משמע דהיא דלאסור איסר האמור בתורה נפקא לן מקרא דלאסור איסר ואילו התם בפרק שבעות שתיס בתרא מיייתי לה מנא ה"מ אמר קרא איש כי ידור נדר לה' עד שידור צנדר הנדור דאלמא כולה מילתא מהאי קרא נפקא לן ולא מטטרין לן לאסור אסר כלל וי"ל דהתם משום דלא קאי צעיקרא דהא דינא לא דק ונקט קרא דכי ידור נדר משום דההוא קרא נמי משמע דנדר הוי ע"י התפסה אבל אין ה"נ דקרא לאסור איסר מצעי לן למתפס דבדר שלא נאסר אלא לו לצדו דחייל נדריה: הילכך לענין הלכה נקטינן דמתפס דבדר האסור לא הוי נדר ולא נריך שאלה כלל ואפילו צעס הארץ אלא צמדיר אשתו צלצד ומהאי טעמא דכתיבנא צמתני' אכל מתפס דבדר הנדור ואפי' צבדר שאינו נדור אלא לו צלצד חייל. וה"מ מתפס צנדר אכל מתפס צשצועה לא מהני דקי"ל צפרק שבעות שתיס בתרא ^[ש כ:] דמתפס צשצועה לאו כמוציא שצועה מפיו דמי דהיינו טעמא משום דנדר חל על החפץ שאסר את החפץ עליו צנדר ולפיכך כשהוא מתפס חפץ צשצור ראוי הוא שיוול אבל שצועה הוא אוסר עצמו מן החפץ אבל גוף החפץ אין עליו נדר וקדושה כלל הילכך אי אמר זה כזה לא אמר כלום וכן נמי אם אמר שלא אוכל צשר כיום שמת צו אציו והוא היה מושצע על אותו יוס לא אמר כלום דהא צאזותו יוס מתפס ואותו יוס ליכא צצופיה נדרא כלל. ואיכא מ"ד דנהי דמתפס צשצועה לאו כמוציא שצועה מפיו דמי ה"מ לענין קרנן ומלקות אבל איסורא מיהא איכא וזה אינו מחוור וכמו שכתצתי שס צב"ד: **הא צת"ח.** דכיון דתני לא אמר כלום משמע שאינו נריך שאלה כלל ואפי' מדרבנן ומיירי צת"ח: **והסניא.** צניחותא. כלומר דאף על גצ דנריך שאלה לעס הארץ תני לא אמר כלום כיון דת"ח אין נריך שאלה: **הכי גרסינן ואמר רבי יוחנן ואמר רצ נחמן:**

ואלו מותרין פרק שני נדרים

ר"ן

יד.

אלא רבי יהודה היא היינו רישא. מתני' דפרקא קמא ^[י:] דתנן לחולין שאוכל לך קרי רישא. ונראה צעני דה"פ צשלמא אי כר"מ מתוקמא לא תקשי לן היינו רישא משום דההיא דלעיל אוקימנא ^[יא.] כרבי יהודה והכי קתני שרבי יהודה אומר האומר ירושלים וכו' והכא סתם לן תנא דאפילו לר"מ

דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הן צהא מודה משום דכיון דאמר לא חולין על כרחין קרנן הוי אכל קאמר הש"ס דלא אפשר לאוקמא אליציה דכיון דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הן אפילו צכי האי גוונא אית ליה למישרי: **אידי דקסני כשנר חזיר וכו'.** כלומר הא דקתני חולין שאוכל לך לאו לגופיה אינטריך ולא דליוקא אלא אגב גררא דשארא פתח ציה הכי: **הכי קסני ואלו מוסרין כחולין.** כלומר כאומר חולין שאוכל לך שיהא מותר לגמרי ולא צעי שאלה: **מנא ה"מ.** דמתפס צצבד האסור לא מתסר: **אמר קרא כי ידור נדר וכו' עד שידור צצבד הנדור.** נראה צעני דהכי פירשו דצבירא להש"ס דלאשמעינן דמתפס צצבד הנדור מיתסר לא נריך קרא דכיון דאמר ככר זה עלי אסור וכו' נדר כי אמר נמי כקרנן אסור קאמר ולא גרע מידות אלא ודאי קרא דכי ידור נדר לאו לדצר הנדור אתא אלא למעוטי דצר האסור. ופרקינן אי הכי אפילו צצבד האסור נמי דהא כתצז אסור קאמר כלומר דעל כרחק כל חד לגופיה אינטריך ולא

למעוטא ^(ג) דכי היכי דלא תספק אדעתין דמתפס לא הוי נדר כתב רחמנא הני מתי קראי לאשמעינן בנתפס דבדר הנדור ומתפס דבדר האסור הוי נדר וכל חד מיינייהו חייל דאי לא לאסור איסר למאי מוקמת ליה. ומפרקין לאסור איסר מתבעי לכדתניא אחיו איסר וכו' כלומר וכיון דאפשר לאוקומה להך דרשא להכי מוקמת לה משום דסבירא היא דמתפס דבדר האסור לא חייל דשלתא דבדר הנדור מני לאתפסוי ולומר ככר זה עלי צנדר וקרנן שנאסר ע"י נדר אכל כי מתפס דבדר האסור לא כלום

אוכל ככר זה ודריש ליה התם משום דאיסר זה הטילו הכפילות בין נדר לשבעה וכיון דלשון הוא לעצמו ליכא למדרש מן הכפילות שיתפס צבדר מידי דהוה אשבעה דכתיב או השבע שבעה שאלו ואפילו הכי לא דרשינן מן הכפילות שיתפס צבדר האסור ע"י שבעה צכפילות מדר משום דגלי קרא צעלמא לא תשנע צבמי לשקר דמשמע שהוא לשון לעצמו שאסר עצמו כלשון שבעה הילכך לרנא לא קשאי כלל מן הכפילות דפרי' כך נראה למורי שי' ורמינאו הרי את עלי וכו'. יודע היה דמתמתין דבעי התרת חסס אינו כ"א מדרבנן דבדר הנדור צעי אלא ס"ד דהך ברייתא דקתני לא אמר כלום אפי' מדרבנן לא צעי שאלה מדקתני לא אמר כלום וכן מוכח שניוא דאצי דקאמר לא אמר כלום מדאורייתא ונריך שאלה מדרבנן: ה"ג בהך ברייתא הרי את עלי כבשר אבי כבשר אחותי. ואחאזתו על הצנעל קאי אכל י"ג כשנר אמה כשנר אחותה דמשמע דאמה ואחותה של אשתו קאי ולי"ג דא"כ הוה ליה למימר כשנר אחך או כשנר אחותך דהא צמדנר עס אשתו מיירי דקאמר הרי את על אלא גר' כשנר אמי כשנר אחותי אך הסופרים טעו לכתוב אמה ואחותה: **רבא אמר הא בתלמודי חבם הא בעם הארץ.** ואצי מדלא משגי הכי משמע לדידיה דאין חילוק בין תלמידי חסס לעס הארץ ואפי' צת"ח צעי שאלה מדרבנן:

והתניא

הנודר

בתורה

וכו'.

פירוש

והתניא

הנודר

בתורה

וכו'.

פירוש

והתניא

הנודר

בתורה

וכו'.

פירוש

והתניא

הנודר

בתורה

וכו'.

פירוש

והתניא

עין משפט

נר מצוה

ה א מיי פ"א מהל' נדרים הל"ט סמג לאון רמב טו"ע יו"ד סי' רד פט"ו א:

ו ב מיי שס פ"צ הל' יג סמג שס טו"ע יו"ד סי' רה פט"ו א:

ז ג ד ה מיי פ' יצ מהל' שבעות הל' ה ופ"א מהל' נדרים הל' כו סמג לאון רמא רמב טו"ע יו"ד סי' ריב:

תוספות

היינו רישא. פירוש מתני' דפי"ק דתנא לחולין שאוכל לך לא כשר וכו' ואוקימנא כרבי יהודה: אידי דתנן כבשר חזיר. ויכיל דכרס הכנה שאין הנדר חל תנא נמי חולין צבדיהו דבעי ליישב לעולם מתני' לאוקמא דאינטריך למדקא ואצי"ג דמתניא חלד וימנא פ"ק תניא אגב גררא ולי"ג דלאו לדיוקא אתא מתני' אלא לגופיה אע"ג דלא הוי שום צכותא מ"מ תנינא אגב גררא דאין השתא מתוקמא גס כר"מ ולהכי לא הוי מני למיתני קרנן שאוכל לך: **היא דבעי שאלה** מדרבנן ופי' צצי לביטור חבי ורוא מדרקתני סיפא. וא"ת היכא ס"ד דבעי שאלה מדרבנן והא דקתני דמתוירין ר"ל מדאורייתא וכה"ג אמרינן לקמן ד' נדרים התיירו חכמים ואפי' קאלמר צנמנא דבעי שאלה מדרבנן: אי הכי אפי' בדיבד האסור נמי דהא כתיב לאסור איסר. וא"ת אי"כ כי ידור נדר לדצר הנדור למה לי וי"ל דלא תימנא דבדר האסור מתייר (פי') ^[וטען] להפסיק צו מדבר הנדור: ההיא מביעי' ליה לברתניא איזהו

איסר האמור בתורה וכו'. דמוקי לה בשבעות פ"ג ^(דף כ.) למתפס צנדר או למתפס צשצועה שאומי' זה כזה ונפקא לן מכפילות הלשון דלאסור איסר וא"ת התימא לאצי דמוקי ליה הכי פ"ג דשבעות אלא לרנא דאמר התם מתפס צשצועה וצנדר לא כלום הוא ויך ברייתא מפרש הרי עלי שלא לאכול צשר וכו' דכיון שמוכר צבדיא שאלא לאכול הוי עיקר הנדר ומסבירא נפקא ליה ולא משום פסוק אי"כ לדידיה כפילות דלאסור איסר למה לי ושמי יס לומר דלרנא אין להקשות מן הכפילות דלאסור איסר משום דרנא אמר הסם דאיסר הוא לשון צבני עצמו ^[ואסן] הוצילו כלשון נדר נדר כגון שאמר ככר זה עלי לאיסור ואס הוצילו כלשון שבעה שאמר איסור שלא יאכל ^[צבדר] ^[ככר] זה הוי כאילו אמר שבעה שלא

הוא אשבעה דכתיב או השבע שבעה שאלו ואפילו הכי לא דרשינן מן הכפילות שיתפס צבדר האסור ע"י שבעה צכפילות מדר משום דגלי קרא צעלמא לא תשנע צבמי לשקר דמשמע שהוא לשון לעצמו שאסר עצמו כלשון שבעה הילכך לרנא לא קשאי כלל מן הכפילות דפרי' כך נראה למורי שי' ורמינאו הרי את עלי וכו'. יודע היה דמתמתין דבעי התרת חסס אינו כ"א מדרבנן דבדר הנדור צעי אלא ס"ד דהך ברייתא דקתני לא אמר כלום אפי' מדרבנן לא צעי שאלה מדקתני לא אמר כלום וכן מוכח שניוא דאצי דקאמר לא אמר כלום מדאורייתא ונריך שאלה מדרבנן: ה"ג בהך ברייתא הרי את עלי כבשר אבי כבשר אחותי. ואחאזתו על הצנעל קאי אכל י"ג כשנר אמה כשנר אחותה דמשמע דאמה ואחותה של אשתו קאי ולי"ג דא"כ הוה ליה למימר כשנר אחך או כשנר אחותך דהא צמדנר עס אשתו מיירי דקאמר הרי את על אלא גר' כשנר אמי כשנר אחותי אך הסופרים טעו לכתוב אמה ואחותה: **רבא אמר הא בתלמודי חבם הא בעם הארץ.** ואצי מדלא משגי הכי משמע לדידיה דאין חילוק בין תלמידי חסס לעס הארץ ואפי' צת"ח צעי שאלה מדרבנן:

והתניא

הנודר

בתורה

וכו'.

פירוש

והתניא

הנודר

בתורה

וכו'.

פירוש

והתניא

הנודר

בתורה

וכו'.

פירוש

והתניא

הנודר

בתורה

וכו'.

פירוש

והתניא

הנודר

בתורה

וכו'.

פירוש

והתניא

הנודר

בתורה

וכו'.

פירוש

והתניא

הנודר

בתורה

וכו'.

פרק שני

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים

נדרים